

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Радаяції 29-41.
Друзарні 29-26.
В СПРАВИ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИЖИРНИКА
25 сот.

А п. міні. Чехович нісик право парламенту. Чи не має минути безкарно? Оборонець зробив з нього малого чоловіка, що в борі молиться до п. маршала. Коли так, то нехай би не обляжу- лася до тієї великої позитивної машини. Заки- дуються соймові й об'явители, що вони вб'яв- ляють, кого хотіли. Прокуратор вибирає того, хто провинявся. Марш. Підсудного не потагається до відповідальності, бо він здобув собі таке ста- новище. Нпр. своїх попередників у міністерстві

БЛІДНИЦЮ

НЕДОКРОВНІСТЬ
усуває, зміцнюючи ділає, по-
буджує апетит, одинокій се-
редина для реконвалесцентів тільки у М-ра КШІ-
ШТОФОРСЬКОГО, вино хімічно залізне на еспан-
ській малядазі. — Laborat. Chem. farm. M. Krzyzstofor-
ski, Tarnów. 74—?

військових справ обвинувачував він у „неселних бюджетах“, а чи хто потягнув його до відповідальності? Відповідальність такого чоловіка, як марш. Пілсудський, силою факту не є квестією права, тільки квестією сили. Зрештою марш. Пілсудський є відповідальний за загальний напрям політики під правним оглядом, а під фактичним оглядом ні. Даремне робиться закиди соймові, що він не мав відваги. Сойм мусить рахуватися з фактами і не може наражуватися на смішність. Відповідальність марш. Пілсудського є відповідальністю без ексекутиви. І тому чоловік тієї міри є відповідальний перед історією, але міністр мусить відповідати перед людьми, бо така є конечність правного ладу.

Зупинившись коротко над покликаною обвинуваченим промовою президента Найв. Конгр. Палати, пос. Ліберман перейшов до трагедії мін. Чеховича. Є не трагедія, бо мін. Чехович працював важко і широко і має свої заслуги в польській скарбовості. За заслуги дається почесні, значні, палати, але ціною заслуг не може бути зломання права. Того мін. Чехович не може вимагати. Він же мав з одного боку марш. Пілсудського, а з другого право. І вибрав марш. Пілсудського. За те мусить нести відповідальність, мусить понести конвенції свої діяльності. Він найшовся як жертва на вітарі, на якому, як ідол, стояв марш. Пілсудський. Терпить за ту віру, але право мусить знайти своє вирівняння, бо воно теж терпить.

Згадавши про марш. Пілсудського, пос. Ліберман зазначив, що й інші народи мали великих мужів, але ті не кидали обвинувачень проти національного представництва. Америка мала свого Вашингтона, але коли жовніри побідної армії, не одержавши заплати, домагалися виступу проти парламенту, Вашингтон заявив: хто проти права, той проти мене! Так само шанує право президент чехословацької республіки Масарик.

Над бюджетними правом не вільно перейти до денного порядку. Присуд в цій справі є історичною відповідальністю. Іде про ствердження, що хто не піддає скарбової господарки контролі національного представництва, той лопить право.

Вкінці обвинувачений б. мін. Чехович виголосив своє кінцеве слово, відповідаючи головню на заміти найслабшого обвинувача пос. Виржиковського. Кінцеве слово обвинуваченого, як і його перша оборонна промова, було гладке, зрівноважене, видержане в поважному тоні, чим

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

ЛВІВ, ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ВОВНЯНІ НОВОСТИ
ДЛЯ ПАНЬ
НА ПЛАЩІ, КОСТЮМИ
І СУКНІ.
ШОВКИ
у великому виборі.
ВОЙНИ АНГЛІЙСЬКІ І КРАЄНІ
на мужеські одяги.

воно різко відрізняється від зізнань міністеріальних свідків.

Пос. Виржиковський подав у сумнів заслуги обвинуваченого в упорядкуванні польських фінансів. Обвинувачений застерігається, що він не приписує собі заслуг, тільки таердиться, що мав щастя перевести упорядкування фінансів. В бюджеті на р. 1928-29 вимоги ресортних міністрів виносили 3.031 мільонів, а міністр скарбу устївив їх на 2.458 мільонів. При укладанні бюджету на р. 1929-30 вимоги міністерства виносили 3.151 міль, а він вніс бюджет на 2.633 міль. Пресію ресортів вдалось йому злагіднити лише при допомозі марш. Пілсудського, який безпосередньо брав участь у важких конференціях і своїм авторитетом примусив ресортних міністрів до уступок. Отже велику заслугу в зрівноваженні бюджету має марш. Пілсудський.

Другою заслугою марш. Пілсудського є усунення інтервенції послів, що дало змогу справно функціонувати державним установам.

Ось ці два моменти склалися на впорядкування фінансів держави, що є головню заслугою марш. Пілсудського, а на обвинуваченого спивають тільки проміня заслуг великого чоловіка.

Впорядкування фінансів не було залежне лише від кон'юнктури: від англійського страйку і анаслідок того додатнього торговельного білянсу. В березні 1927 р. перестали істнувати наслідки англійського страйку, а фінанси трималися міцно, хоч торговельний білянс уже був відемний. Точка тїготи такого краю, як Польща, лежить не в торговельному білянсі, але у внутрішньому довірі. Польща є залежна від доплати закордонних капіталів. І тому легководушно є трівожити закордонну опінію обвинуваченнями і підозріннями.

Згадавши коротко про відвищення основного капіталу Банку Кр. Господарства квотою 85 міль, боронився обвинувачений перед закидом податкової шруби і надмірного фіскалізму, ілюструючи сказане цифрами і процентовими відношенням між попередніми літами і часами його урядування.

Що торкається димсії міністра скарбу, то треба застановитися над дійсністю. В р. 1927 відношення між законодавчою і виконавчою владою не було нормальне. Уряд марш. Пілсудського не співпрацював зі соймом. Говорилося навіть

про зложення мандатів послами. Але це не наступило. В 1928 р. 70 проц. послів знаходилося в стані боротьби з урядом, але не могло здобути-ся на створення власного уряду або ухвалення недовіря уряду.

„Чому вимагаєте від міністра Чеховича — питається обвинувачений, — щоби був єдиним сміливим оборонцем прав сойму, коли 444 поважних мужів, як висловився віцемарш. Возницький, не могло здобути на ніякий поважний крок?“

Пос. Ліберман каже, що йшло про оборону бюджетових прав сойму. Але сойм не пішов єдиним випробуванням шляхом і не устїйним речіння. Колиж би уряд до означеного речіння не пред-ложив додаткових кредитів, то тоді вільно було висловити недовіря цілому урядові або міністрові скарбу. І тому, коли говориться про потоптання права, то треба мати на увазі, що сойм теж не пішов шляхом правості.

Пос. Ліберман апелював до Трибуналу, щоби він взяв за оборону право. Обвинувачений просить Трибунал, щоби взяв за оборону 7 і 9 арт. конституції, щоби не була переведена та страшна теза, що всяке переступлення бюджету повина потягнути за собою негайну конституційну відп-відальність міністра скарбу, щоби не була принята теза, яка не істнує в ніякій державі, теза, що зродилася або з нещирости, або з прихитливого розуміння такої поважної проблеми.

На цьому закінчилася доказава процедура. Державний Трибунал сформулював питання і після деяких незначних поправок приступив до нарад. У їх висліді аннесено відомий вже „Сомоновий присуд“, на якого основі припиняється обвинувачення б. міністра Чеховича до часу розгляду парламентом доцільности переступленого бюджету. Таким чином конституційну відповідальність замінило парламентарною.

Так покінчився один з великих актів трагедії польського політично-устроєвого життя: боротьби між урядом і соймом.

Шахт про Юнгів плян.

Голова німецької делегації на париській конференції репараційних знавців д-р Шахт анноу-сив на конгресі німецьк. промисловців та купців промову, в якій розглянув плян Юнга. Він зазначив, що всі старання німецької делегації, щоби

половині висять відхилені воріття, які закривають печерну яму. Ці воріття такі важкі, що треба було аж присісти і так щойно перелазити з ними.

Тепер, коли я в загальних словах наочертую своїм читачам терен наших пізнівших розкопок, позволю собі ще представити учасників цієї справи. Брали в ній участь: два брати Назаренки (старший був тоді питомцем духовного семінарії і тому я назвав його „дзиканом“, а молодший д-р-товлявся в конечности до військової „карьері“ Рулаха, місцевий дик, ну, я автор цих стрічок.

Станувши над входом до печер, ми хотіли побачити перш усього, як далеко посунулися свої роботи польські пластуни. Одначе виявилось після точнішого оглядення місця, що вони зовсім не перетомлювалися працею, бо найширшого селянина (про що він сам пізніше нам оповідав) і за грошевим винагородженням не вдало йому розкопати вхід, а обі за той час преспокойно пригладили його роботи. Самоозрозуміло, що те, чого маршила злива, постібно напротиві з літ замулюючи вхід, не міг направити один робітник і то напротиві пів дня. Побачивши врешті безнадійність здійснення своїх намірів, пластуни залишили копання і виїхали з Кривчу. Тому ми всі як спія рішилися довершити це діло. Кинувшись до найближчих хат за потрібним апаратам і за так званим ведром, плінуром та джагалом.

Після того ми айшли вниз. Але не легка це була справа, бо доступ туди вимагав великого фізичного зусилля і сильних нервів. Крім атлети-дверцяти ми пересуналися в глибину і там щойно розкився перед нашими очима справжній отвір печери: наче незугарною рукою прорубана в вистапачим скеляним аламом, зовсім просто вирита до долу, схожа на кришито. Габ-бока на яких 6—7 м., отже простір не такий дуже страшний, та все таки був настільки небезпечний, що мешо зручний, сходяться туди, міг нарадитися на аломання руки або ноги. Імж. Гутковський поставив для вигоди прогульковців тут дошки

ДАМЯН ГОРНЯТКЕВИЧ.

Печери в Кривчу.

(Продовження.)

Але вертаймо до справи імж. Гутковського. Отже до 1908 р. ша місяці, де опісля відкрито вхід у підземелля, був лише слід ями. Цей отвір заривувався сильнішим зголом, що я навело Гутковського на здогад дотично істнування печер: від поширив яму та з питомою собі відвагою айшов униз. Зайво хіба пригадувати, тим стало для нього Кривче від цього моменту! Вістка про відкриття розійшлася небаком дуже широко, тим більше, що сам Гутковський адав точний звіт із цього на сторінках „Діла“. Він провірив і назвав усі комори, алазив карту печер (яка до цієї пори перетонується у його рідні), а найкращі місця затарасував камінням, щоби непрошені гості не натюкали безкарно сталкитів чи сталкитів. Міжтим і громада не дармувала: над входом до підземелля добуваною деревляну капличку й посвячено й в 1909 р.* На жаль, громада не заінтабувала цього клантика землі як добро ерекціональне, лишачючись і надалі правним його власником. Цю саме обставину використав опісля айт-полак на нашу лекаристь, про що скажу точніше в дальшій часті моєї релатції.

Праця імж. Гутковського тривала безпереривно до 1914 р. Він догадувався, а може й прослі-див, що кривчеські печери сягають у полуднево-

му напрямі аж до Пилипча (село віддалене від Кривча на 8 км.) та задумав прорубати тут новий вхід, бо доступ у Кривчу був дуже важкий. Але на це треба було фондів. Тому з великими планами хотів Гутковський виїхати до Америки, айбрати на уладження печер більшу суму гроша і зробити з них другу Постойну. Та проекти його розві-ялися серед диму гармат: вибухла війна і наш відкривець пішов туди, де анула стрілецька пі-сния й риналася доля українського народу. Свій останній порив переплатив життям і над його забуттю могламо десь у Будапешті віють хіба одні вітра...

Про печери в Кривчу ватак потрохи забуто. Подільські дошї вирішили їх долю, засипуючи анову вхід до них чимраз грубішою верствою намулу. Так було аж до 1925 р., коли то агадали про них ді молоді пластуни-чужинки...

Коли я опинився в Кривчу, вибрався нетайно з невеличким гуртом осіб до мети моєї виїзди. Ми взяли зі собою чималий клуб плінура для зичення дороги в підземеллі й — на всякий випадок — короткий рискалик. Дорога вела біля зналциска замку з XVII в. через містечко. Справжній образ життєвого гетта, від якого він сум, нуджа, але й своєрідна лірика. Справді: в добі розвитку українських кооператив, у добі нашого відродження культурного й економічного, ці люди в хатах із довгими пейсами перестали нарешті володіти селом і попадають у руїну матеріальну. Мої провідники айшли гостинцем в яр річки Цитанки і стежкою побіч чедурних, халяйських хат ми стали входити анову на високорівню, тим разом понад яром.

Здалека вже зарисовувалися на фоні неба стіни каплички: це там — біля печери. Всюди де тільки я ступив ногою, чути було галчій вло-мія, наче привітний звук підземелля. Прийшовши на місце, я побачив неаچه у скеляному вирві, майже на самому верху стрімкої стіни, невеличку деревляну капличку**. Вона має подвійний вхід: один веде до престольної часті, а в другій

* Кривчеські селяни отворили у залуку з відкрит-тям печер справжню легенду. Вони розказують, що в 1908 р. помітили перед приїздом Гутковського Мати Божа з малюнком Юосом на руках над ямою і від цієї пори отвір поширився настільки, що наш відкривець міг при глибокій розкопанні долу досить „легко“ перейти туди. Саме на пам'ятку появи Матері Божеї побудовані отсю капличку.

ський або 3) господарський з межуєч. містами австрійськими, — після вислухання опінії заінтересованих самоврядних установ (які саможондових), на вписок мін ви. справ и порозумінні а мін. спра-ведливості і скарбу. (Арт. 2 закону.)

Прихильники утворення „Великого Борисла-ва“ покликаються на закон а 1. серпня 1923, як на правну основу утворення великого Борислава, а під опінією самоврядних установ розуміють та-кож опінію установлених *громадських комісарів* разом а тав. прибічною радою.

Це становище є хибне і в отському конкретному випадку постанови закону а 1. 8. 1923 за прав-ну основу прилучення сусідніх громад до Бори-слава служити не можуть.

Закон цей говорить про евентуальне *приму-сове* прилучення до міста лише таких підміських громад, які мають характер міський або є госпо-дарський а сусіднім містом виявлені. Отже мова йде про такі громади, які силою фактичних об-ставин сталися вже передмістями сусіднього вели-кого міста, а заховавши свою правну окремішність. В таких випадках прилучення є доцільне і при-лучення громаді приносить користь.

В даному випадку громади Мразниці, Губи-чі, Бани Котівська взагалі міського характеру не мають, а щодо Тустанович, то лише частина, Во-лянка, має характер міський і а Бориславом є е-кономічно зв'язана, а впрочім і щодо Тустанович довшні вимоги не заходять. Що згадані громади не є підміськими у відношенні до Борислава, слід-но вже а порівняння території і числа населення Борислава та громад, що мають бути прилучені.

Територія Борислава виносить кругло 820 га, Тустановичі мають 3.500 га, отже понад 4 рази більше, Мразниці має 1930 га обшару, отже по-над 2 рази більше як Борислав. Сума обшару всіх залучених громад винесла би кругло 74 кв. км., в чому обем Борислава всього 8.2 кв. км., отже всього 1/9 частина. Отже „прилучення“ виглядає так, що матірнє місто має 1/9 частину простору, а прилучені громади 8/9 частин!

Також числом населення Борислав є менший ніж населення громад, що мають бути прилучені. Після списку а р. 1921 (який є дуже недокладний, бо українці не брали участі в переписі населення, і тому перепис лише приблизно може служити до порівняння цифр.) — має Борислав 16.346 на-селення Тустановичі 13.350, Губичі 2.645, Мразни-ця 1.846, Бани Котівська 1.596. Разом всі грома-ди а Бориславом 36.083, а чого на Борислав 16.346, отже значно менше половини. Від 1921 р. відно-сини змінилися даліше в некористь Борислава.

Як вже вище сказано, громади Мразниці, Губичі і Бани Котівська мають в цілості *чисто сільський характер*. Мразниці перед війною була звичайним підгірським селом, якого населення було виключно селянське. Тепер, в наслідку за-ложення копалень нафти, прибуло туди досить нафтового елемента, що живе а нафтового про-мислу, однак всетакі громада сільського характе-ру зовсім не втратила, а громади Губичі і Бани Котівська мали і мають населення майже виключ-но селянське.

Громада Тустанович не є одноціла своїм ха-рактером; частина цієї громади, Волянка, (міні-мальна простором у порівнянні до решти грома-ди Тустанович) межує безпосередньо а Борисла-вом, має міський характер і дійсно а Бориславом економічно є зв'язана. Однак решта громади має зовсім інший характер; населення живе переваж-но а рільництва і має господарські інтереси інші, ніж міське населення Борислава. Господарським центром для цієї селянської частини Тустанович, є Дрогобич, де Борислав. Отже прилучення до Борислава Мразниці, Губичі, Бані Котівської і Тустанович в цілості, було би *примусовим зв'язанням іа містом сільського населення*, якого ін-тереси є зовсім інші, ніж інтереси міського на-селення. Це противлялось би постановам ст. 2 зако-на а 1/8 1923.

Далі цей закон вимагає опінії „цїл само-жондових“ *догичних громад*. Очевидно, що та-ким самоврядним тілом може бути лише вибрана *законна громадська рада*, а не установлений ад-міністраційною владою комісар, хоч би враз а тав. „байратом“, бо він не є жадним органом са-моврядування, а лише запереченням самовряду-вання. Він є лише органом державної влади, і то тимчасовим, покликанням до ведення шовених справ громадської адміністрації, аж до переведен-ня громадських виборів. Він не є управлений по-бувати громадського нерухомого майна, хоч би лише частинно, отже не може рішати про втрату цілого нерухомого майна громади, ба що більше, — про *смерть громади*, бо втрата правної окремі-шності громади є її смертю. Зрештою, ст. 67 поль-ської конституції а 17/3 1921 постановляє вира-зно, що право рішати в справах самоврядування мають *виборні ради*. Виборні ради є під цю пору лише в Бориславі, Тустановичах і Бані Котів-ській; у Мразниці і Губичах далі же правдять установлені адміністраційною владою комісари. Отже як вський випадок аж до введення повної

громадської самоуправи в Губичах і Мразниці, творення великого Борислава є *правно недо-зволене*.

Пос. д-р І. Блажкович.

Програма політичної конфе-ренції.

Ця конференція, як відомо, має розглянути політичні справи, від яких залежить здійснення репараційного плану Юнга. Англійський уряд визначив програму цієї конференції, яка склада-ється з таких точок: 1) План Юнга; 2) Звільнен-ня Надренії; 3) Звільнення області Саари.

Берлінський кореспондент „Нае Фрае Прес-се“ подає відомості, що в берлінських політич-них кругах гадають, що справа звільнення Над-ренії не стріє а боку Франції великих трудно-щей, бо Англія зовсім виразно висловила своє бажання, щоб це звільнення було переведене. Таксамо існує надія, що французький уряд не буде настоювати на утворенні сталої контроль-ної комісії для Надренії, а згодиться на утворен-ня такої комісії до р. 1935.

Натомість тяжкою до полагодження є спра-ва звільнення Саари, бо французький уряд за-являє, що ця справа не стоїть а жадному зв'язку з планом Юнга або зі справою звільнення Над-ренії. А німецький уряд заступає той погляд, що коли має прийти остаточна ліквідація війни, то й область Саари має бути звільнена, а то тим більше, що ця область не лише окупована чу-жим військом, як Надренія, але зовсім відділена від Німеччини й підлягає чужому уряду. На становіще французького уряду в справі Саари впливають французькі націоналісти, які взагалі бажали би задержати область Саари і представ-ники французької вуглевої та залізної промисло-вості, які не хотять втратити тих зисків, які вони досі мали з використання покладів вугля та руди цієї області. Німеччина готова викупити від Франції всі копальні, які вона забрала на основі версайського договору. Тут все буде залежати головню від того становища, яке займе в цій справі Англія.

Культь занедбаной мови.

У процесі перетворення поодиноких ет-нічних груп в одноцілу націю приходять мо-менти, коли необхідно для приспінення і улес-нення цього процесу ставити на різних ді-лянках життя спільні підвалини, які кінцє кін-ців у ближчій чи дальшій майбутності мають створити одноцілу, що правда не одоманітну, але гармонійну цілість матеріальної і духової культури.

В першу чергу необхідно видангути цей постулат до мови кожної нації, яка нахо-диться в стадії кристалізації. Це хоч не оди-нокий та один а найбільше тривіх і необхід-них чинників, який не лише споє різномані-тні, подекуди і розбіжні групи в одну цілість, але і надає їм культурне обличчя, яке дозво-ляє уважати етнографічні групи не конгло-мератом, а нацією. Чи треба прикладів? Хай буде ним Німеччина. Гасло культу німецького слова і створення одноцілої літературної мови було одним з перших у добі кристалізації ні-мецької нації. А Франція, Росія і хоч би Польща?

Ми у власному процесі дійшли вже до тої точки, де не „повинні“ аж пригадуватися, „планувати“, дебатувати над питаннями нашої мови, а де „мусимо“ від теорії перейти до конкретного вирішення на ділі пекучого питання української мови у різних його галу-зях і напрямках.

Спійнятися над подробицями, не місце в цій статті. Та звернім увагу на найважливіше. Загляньте до шкільних підручників для дітви-ри; возьміть у руки не кожну вже нашу книжку різних видань, але того самого видавництва, один часопис, послухайте бесіди, викладу чи промови не раз і високоосвічених інтелігентів! Яка сорокатість і кострубатість мови, складні термінології — що вже й казати про право-пис у різних авторів і не раз на тій самій сторінці чи навіть у тімже рядку!

Для багатьох не річ байдужа. Але по-станється в положення дитини, від якої вима-гають і яка мусить уміти правильно писати і граматично говорити! Її психологія дома-гається авторитетності, а не нестій-ності, кострубатості, хаотичності! А який хаос під ним оглядом тепер у нас, то переко-нати може нас не один учитель і не один шкільний зшиток.

А яке становище чужинців, що хоче чи мусить вивчити нашу мову. Чи не оправдана буде в найліпшому разі його зневажлива усміш-ка? Як тоді легко промовлять йому до пере-конання алобіи аргументи московських чи польських учених, що це наріччя тої чи дру-гої мови, або штучно зіпсована мова Гюшес-

ПРОСИМО НЕ ЗАБУВАТИ

при зміні адреси,
конче подавати і
попередню адресу.

2-11

ського чи кількох засліплених інтелігентів, або що не австрійська чи німецька інтрига?

Мав а нагоду стрічатися а багатьма чу-жинцями, які незвичайно прихильно ставилися до нас, та коли зійшла балачка на самостій-ність української мови, літератури, — дже-мельменська мовчанка або усмішка неодолю-була для нас достаточною відповіддю на його погляд.

У нас доволі неоправданим є досить по-ширений погляд, що вся вина малого запік-лення чи неприхильного відношення чужинців до нашої мови, літератури, культури лежить у першу чергу поза нами. Ми виправдуємо себе найрадіше ворожого нам пропагандою, гно-том, заборонами. Витрачуємо нашу енергію на протязі десятків літ на полеміку, поборювання, спростовування не раз і маловартісних, неважких голосів у цій справі. Залюбки вва-жаємо, де можемо для нас прихильніші голоси чужинців і з тріюмфальним, переконувачи жес-том тискаємо, де можемо і при кожній наго-ді чужинці перестарілі факти, вічно повторю-вані цитати: ось дивіться, що сказала тоді і тоді російська академія, а ось то сказав ва-жний російський а то найбільший польський вчений і т. д. і т. д. Забуваємо при цьому, що час не стоїть на місці. А головню, що для об'єктивного чужинця, коли не байдує, то не-достаточні переконувачі вискази того чи іншого вченого або установи. Він сам собі шукає фактів, наглядних доказів не лиш мнущини, але і теперішності.

А який стан теперішній?

Про хаотичність граматичних правил про-пису, стилу, термінології — вже була мов-ка. А тепер запитаю: скільки маємо чужинців словників: де є французький, англійський, іт-алійський — не кажу вже солідний, а зовсім со-бі драгивенький? А скільки є самоучків та підручників української мови, призначених для чужинців? Серед цілого ряду преріжних чу-жинних видань, серед яких не брак і підруч-ників лужицької мови, (говорить нею ледва 100.000!) — крім одиного, наскільки мені відомо, підручника „der ruthenischen Sprache“ — дарма шукати підручника української мови. А скількиж то граматик нашої мови знайдете чужих мовах? А скільки наших літературних творів — переложено на європейські мови?

Таких питань можна би поставити не-неодно. І можна би до них додавати різні ко-ментарі, виправдування і ставити їх у різко-му освітленні. А проте подрібна дискусія не змінить необхідності пригадати ось які пекучі завдання:

- 1) устійнити і перевести в життя загаль-но-обов'язуючий український правопис, одно-цілну граматіку, наукову та фахову терміно-логію на всіх українських землях;
- 2) видати повні словники української мови і літературної мови, лексікону і словники важливіх європейських мов;
- 3) подбати за видання підручників укра-їнської мови в чужих мовах;
- 4) зайнятися планошими перекладами ва-жних літературних творів на чужі мови;
- 5) стати на сторожі пошани до нашої мови і серед чужинців і серед нас самих.

До таких завдань можна робити різного рода поправки, доповнення і зміни. Та де рі-тих, що візьмуться до їх зреалізування. Треба признати, що з наміченого зроблено в деяких напрямках вже досить багато. Тепер треба зме-сти вже дотеперішні здобутки до спільного знаменника. Для обличчя майбутньої украї-нської нації байдуже, чи буде в якійсь сло-вниці і з одною чи двома крапками, чи сло-во буде а апострофом чи без нього, та не байдужим для неї буде, коли напрутає даш-них десятиліть українські видання будуть ра-бити кострубатою мовою, коли задикуватість, неуступчивість та неоправдана амбіція наших філологів буде даліше підсилювати „от-маншину у філології“.

Попередні покоління дали майже виключ-но теоретичну підготовку кристалізації нашої етнічних груп у націю. Недавно минулі істо-ричні події змусили нинішні покоління пере-йти зі стадії підготовки до здійснення цього акту. Доповнити, чи може як дехто хоче, з-округлити, зєдинити всю що нашу діяльність відроджування чи формування нашої нації мусить куль нашої мови а найважливішому р-

Питання мови є для нас вже не тільки лінгвістичною проблемою, а стаття такою са-мою прозаїчною необхідністю, як розбудова коаминиць, закладання фабрик, ремісничих ра-

Про музичні твори Романа Придаткевича.

Тимбільше треба повітати твори проф. Придаткевича, що їх видало світове музичне видавництво Едварда Шуберта в Нью Йорку. Проф. Роман Придаткевич, що живе тепер на еміграції в Нью Йорку, має за собою найкращі традиції музичних академій у Відні й Берліні. Війна та рендовіція перервали його світло за-початковану кар'єру скрипака-віртуоза, але не прислали його мистецької творчості. Маючи за собою кизькалітню практику як професор Інституту Народно́ї Освіти, Академії Музики й Українського Театрального Інституту в Одесі,

Ось що між іншим пише М. Гайворонський в американській „Свободі“: Всі три композиції Романа Придаткевича: „Козачок“ (з Придніпрянщини), „Янічок“ (з Лемківщини), та „З буйним вітром на розмовищі“ (з Гу-

Наведених фахових голосів якстарчає, щоб характеризувати вартість композицій Р. Придаткевича. Вкінці дочекалися наші скрипки творів, якими можуть на правду поміститися перед своїми й чужими.

Любитель української музики.

Спілки „Шло“, Львів. Ринок 8. 10

В друкарні Видавничої Спілки „Шко”. Львів. Ринок № 10.